

10. august 2026

Slutevaluering af projektet Norden og verden – retorisk medborgerskab før, nu og i fremtiden

Projektet Norden og verden – retorisk medborgerskab før, nu og i fremtiden (NOV 1) har med støtte fra A.P. Møller Fonden igennem fire år opnået særdeles gode resultater i arbejdet for at styrke nordisk samhørighed, det sproglige og kulturelle fællesskab og demokratiforståelsen blandt nordiske unge.

Projektets formål var

1. at bidrage til nordisk samhørighed samt sprogligt og kulturelt fællesskab blandt unge på ungdomsuddannelser i Danmark, Norge og Sverige,
2. at bidrage til forståelse for Nordens særlige kultur og plads i verden, samt
3. at styrke retorisk kompetence og demokratisk medborgerskab hos nordisk ungdom.

Alle tre formål er indfriet over forventning, hvilket fremgår af nedenstående resultater.

Derudover har projektet opnået stor mediebevågenhed og styrket eksisterende samarbejder samt skabt nye samarbejder mellem de tre lande.

Resultater

Mere end 50.000 personer har været aktive i projektet. 300.000 har brugt resultaterne. Flere elever vælger retorik i gymnasieskolen nu end for fire år siden.

- 53.800 personer i Danmark, Norge og Sverige (og til dels også i Sydslesvig og Grønland) har holdt taler, hørt taler eller undervist i taler med udgangspunkt i nordiske temaer. Aktiviteterne har i høj grad støttet nordiske unges retoriske kompetence, demokratiske medborgerskab og nabosprogsforståelse.
- 857 elever har stået på en større scene og holdt tale foran unge fra deres eget land.
- 5.600 unge har arbejdet med taler holdt af andre nordiske unge og dermed styrket deres forståelse for det sproglige og kulturelle fællesskab.
- 123 unge har deltaget i fysiske nordiske kulturmøder og dannet relationer på tværs af lande.
- 300.000 personer har besøgt den nordiske talefestplatform, som formidler undervisningsmateriale i retorik, sprogforståelse og viden om projektet, og de tre store talesamlinger, som er blevet oprettet i hvert land indeholdende tusindvis af taler på hhv. dansk, norsk og svensk. Mange af disse udgør et vigtigt undervisningsmateriale for fremtidens elever og undervisere om nordiske temaer og sprog og kultur.
- Udviklingen af taledatabaserne i Danmark, Norge og Sverige har ført til, at det danske folketing har bevilget midler til oprettelse af tilsvarende databaser i Færøerne og

Grønland (færøsketaler.fo og grønlandsketaler.gl) under Danske Talers projektledelse. Danske Taler arbejder nu for, at der afholdes færøske og grønlandske talefester.

- Projektet har skabt grobund for det danske projekt "Taleværksted", der udbreder talefestivaler på grundskoleniveau i Danmark.
- I Sverige er der nu markant flere elever, der vælger faget retorik for at deltage i Nordisk Talefest.
- I Sverige er der oprettet en selvejende institution, der vedligeholder samlingen og fortsætter indsamlingen af taler.
- I Norge er der ligeledes oprettet en selvejende institution, der vedligeholder samlingen, og fortsætter indsamlingen af taler.

Det har været en generel positiv erfaring at se, hvor hurtigt eleverne har knækket sprogkoden og talt skandinavisk med hinanden under de fysiske møder. Projektet har gjort særdeles positive erfaringer med at facilitere kultur- og sprog-møder mellem nordiske unge. Lærerne rapporterer, at de unge oplever en større demokratisk selvtilid og får et bedre fagligt udbytte - og at undervisningsmaterialet virker i praksis på de enkelte skoler.

Gennem arbejdet med Nordisk Talefest er projektet nået ud til langt flere unge end dem, der deltager i selve forløbet. De unge, der har formidlet egne tanker, erfaringer og perspektiver fra en professionel scene, har bidraget til andre unges identifikation og engagement. Deltagerne har oplevet, at ungdommens stemmer tages mere alvorligt, og det bidrager til oplevelsen af, at unges meninger gør en forskel for samfundet. Det er således vores indtryk, at talefesterne ikke blot er arena for de konkrete talere, men også spiller en positiv rolle for de tusindvis af øvrige unge, som følger projektet.

Projektet har opnået stor bevågenhed i medierne og på uddannelsessteder

- Enkelte talere er nået bredt ud, fx blev der vist en reportage om den norske deltager Kenni på NRK Lørdagsrevyen og på lokale tv-stationer. Danske Ida Krstrup gik viralt på Instagram, hvor over 800.000 så hendes tale.
- Politiken trykte en stor billedreportage fra optakten til den første danske talefest, og DR's P1 havde eleven Emilie Kofoed i live-radio for at fortælle om sin tale om ordblindhed.
- Jon Viklund blev interviewet af Sveriges Radios P4 ifm. lanceringen af Svenska Tal i 2024. Svensk P4 interviewede desuden to elever fra Nordisk Talefest samme år.
- Dansk P4 sendte live-radio fra Nordisk Talefest 2023 og Talefest Syd 2025
- TV2 Fyns regionale nyheder sendte et helt indslag fra Talefest Syd 2024
- Hertil kommer en stor mængde reportager og portrætter fra lokale og regionale medier samt de deltagende skolars egne kanaler.
- Flere talere er blevet inviteret til at holde deres tale til andre begivenheder og for beslutningstagere i andre dele af samfundet, f.eks. Repræsentantskabsmødet for Danske HF & VUC, Danske Gymnasiers Årsmøde, prisuddelingen Årets Nye Stemme, Talk Town, Grønlands Nationaldag, Villere, Våtere, Varmere - Klimafestival, Generasjonsfestivalen, Agenda Vestlands Årskonferanse etc.

Nye samarbejder er etableret og stærke samarbejdsrelationer lever videre

En væsentlig del af projektets udbytte er de mange stærke samarbejdsrelationer, der er skabt i projektet.

- 215 skoler og uddannelsesinstitutioner, 102 i Danmark og Sydslesvig, 75 i Norge, 38 i Sverige og 1 i Grønland har deltaget i forløbet.
- Der er indgået samarbejde med skolerettede organisationer om promovering og kvalitetssikring af Taleværkstederne bl.a. Dansk lærerforening, Retoriklærerforeningen, Danske Erhvervsskoler- og gymnasier, GL – Gymnasielærernes Fagforening, Sprogpiloterne, Språkkurser, Svensk biblioteksforening, Föreningen stora retorikpriset og Landslaget for norsk undervisning (LNU). Disse samarbejdspartnere har bidraget med erfaringer og viden fra praksis og bidraget til løbende og afsluttende evaluering af projektet. Samarbejdet fortsætter.
- Der er indgået samarbejde om afholdelse af talebegivenheder med Danmarks Biblioteksforening, Dokk1, Gentofte Bibliotek og Odense Centralbibliotek, Nordatlantens Brygge, Sprogense Festival og Skamlingsbanken, Museum Kolding, Bjørnsonfestivalen, Vestnorsk Teater, Uppsala stadsbibliotek, Lund stadsbibliotek og Språkmuseet
- Der er desuden videreudviklet på allerede eksisterende samarbejdsrelationer med Norden i Skolen, Nordung, Røst, Undervisningsministeriets FIP-kurser, Foreningen Norden, og Foreningen Norden Ungdom, som hver især har bidraget til projektet.

Projektet har ført til faglig formidling på højt niveau

- Repræsentanter fra de tre deltagende universiteter, København Universitet, Universitetet i Bergen og Uppsala Universitet, har fremlagt projektets resultater på flere nordiske forskningskonferencer, herunder Nordisk retorikkonference og NordUngs konferencer i København.
- Der er udgivet flere fagfællebedømte fagudgivelser målrettet dansklærere:
 - Hovden, Jan F. , 2024, Well-bred and well-spoken. On the role of class origins for young adults' experiences of rhetorical training in schools. *praktiskegrunde Nordisk tidsskrift for kultur- og samfundsvidenskab*. www.praktiskegrunde.dk issn 1902-2271 18. årgang Nr. 1: s. 5-25.
 - Jers, Cecilia Olsson, 2023. Talfestival vässar elever och lärare i retorik *Svenskläraren* (3/4) s. 32-33.
 - Kjeldsen, Jens E., 2026, Retorisk tvesyn og legitim uenighed i skolen. En kort lektion i hvordan vi giver vore elever retorisk vilje og evne. *Dansknoter*, (2), s. 44–47.
 - Kjeldsen, J. E., & Vatnøy, E., 2026, *Ta ordet!: Veien til god muntlig formidling* (1. utgave). Fagbokforlaget.
 - Kjeldsen; Jens E., 2025, Si det som det er! En liten refleksjon om ytringsvilje, ytringsevne og ytringskultur. *Norsklæreren*, (2), s. 16-23.

- Vestergaard Kristiansen, Sofie og Vraasø, Nis. 2024. *Brug ordet. En praktisk forløbsbog om taler*. Dansk lærerforeningens Forlag.
- Vraasø, Nis, 2022, Stedets magt – Eleverne tager magten og ordet på Skamlingsbanken, *Dansknoter* (3), s. 12-14.
- Vraasø, Nis, 2023, Nyt liv i gamle taler Magasinet MUSEUM (2), 2023, s. 38-41.

Projektets resultater lever videre

- Foreningen Ta Ordet! i Norge og Foreningen Svenska Tal viderefører sammen med Danske Taler de nationale databaser, der er oprettet i projektet.
- De tre organisationer fortsætter samarbejdet om at forankre, udbrede og videreudvikle talefestforløbene.
- De tre søster-taledatabaser virksommeord.no, svenskatal.se og dansketaler.dk har fået en fælles grafisk profil og har nu en mængde historisk og aktuelt indhold under temaet 'Taler som formede Skandinavien'. Hele materialet indeholder taler på alle tre sprog og er oversat landene imellem.
- De mange taler holdt på nordiske sprog er tilgængelige i de tre landes nationale databaser. Databaserne er i forvejen velbesøgte og i løbet af projektets fireårige periode er besøgstallet med søgeord som "talefest" tæt på fordoblet.
- Takket være fortsættelsen af NOV1, nemlig projekt NOV2, igangsat 1. april 2026, vil de etablerede netværk og aktiviteter blive forankret i de tre lande regionalt og nationalt, ligesom de udviklede brugerplatforme og materialer for nordisk sprogforståelse yderligere promoveres, udvikles og indarbejdes i modersmåls- og retorikundervisningen i alle tre lande.

Generel læring af projekt

At etablere en decideret taletradition som led i undervisningen på de nordiske ungdomsuddannelser kræver tid og mange ressourcer. Den indsats, som Danske Taler, Universitetet i Bergen og Universitetet i Uppsala med bevillingen fra A. P. Møller Fonden har fået mulighed for at levere, har haft særdeles gode resultater, og vi er efter fire år sikre på, at den vil få stor betydning for den demokratiske samtale på tværs af de nordiske lande.

Det har imidlertid taget længere tid end oprindeligt anslået, at få udbredt projektet til et tilstrækkeligt stort antal ungdomsuddannelser i de enkelte lande, og at identificere de samarbejdspartnere som er parate til at videreføre talefesterne. Derfor er vi glade for, at vi har modtaget en ny bevilling til at fortsætte og forankre initiativerne endnu bedre.

Udvalgte udtalelser fra deltagere i 2025 og 2026

- *"Det var en megaspændende og unik oplevelse at være så heldig at få lov til at komme til Nordisk Talefest i Bergen. For det første var det megafedt at få lov til at møde en masse andre unge fra de nordiske lande og lære om dem og deres kultur. Og så var det også megafedt at få lov til at sætte ord på et emne og komme ud med sit budskab på en måde, hvor man følte, at man blev hørt. Derudover var det også så inspirerende at høre de andre unge talere og alt det, som de havde på hjertet, og det gav én blod på tanden til at fortsætte med at tale og komme ud med sine budskaber. Så jeg håber, en masse andre unge får muligheden for sådan en smuk og unik oplevelse."*
Dansk deltager i Nordisk Talefest, Bergen 2025
- *"Nordisk talefest var en unik, karaktärsbyggande och spännande erfarenhet. Det var roligt att komma ur min komfortzone i skolan även om jag hade svårt att förstå vad danskarna sa."*
Svensk deltager i Nordisk Talefest, København 2026
- *"Å delta på nordisk talefest 2026 er noe jeg kommer til å huske hele livet, tror jeg. Ikke bare var det et fint arrangement, hvor vi ungdommer fikk si våre meninger og bli hørt, men også vennskapene som ble skapt i København og samholdet rundt oss deltagerne. Jeg synes det var veldig koselig og var trist når vi måtte si ha det til alle."*
Norsk deltager i Nordisk Talefest, København 2026
- *"Jeg har aldrig set mig selv som typen, der taler i store forsamlinger eller holder tale, så jeg er virkelig taknemmelig for den opbakning og læring, som jeg har fået i projektet. Det er en kæmpe gave at have fundet modet til at bruge sin stemme. Én ting er den selvudvikling, som jeg har fået ud af projektet, men endnu vigtigere er den inspiration, jeg har fået fra de andre deltagere. Det er fantastisk, når dem, som ofte bliver talt hen over hovedet på i den offentlige debat, får ordet og giver de emner, som man hører om i nyhederne, en ny vinkel eller fortæller om problemstillinger, som slet ikke bliver taget op i medierne. Jeg håber, at flere får den samme oplevelse, som jeg har haft til Talefest, og får mod til at deltage i debatten og bruge deres stemme, så flere kan høre unges budskaber – for de er vigtige, ærlige og kommer fra hjertet."*
Dansk deltager i Nordisk Talefest, Bergen 2025
- *"Projektet är en fantastisk plattform för ungdomar att få en chans att tala från hjärtat om det som engagerar dem här och nu. De inspireras och stärker varandra över de skandinaviska gränserna. Det är stort. Eleverna tycker själva att genom deltagande har de fått ett starkt självförtroende och de både vill och kan ta ordet i fler sammanhang utan att tveka.
För mig som lärare är deltagande givande på många vis. Det är en inspirerande inramning för mina elever. Det både uppmuntrar dem till att tala och uttrycka sin åsikt och att göra det tillsammans med andra ungdomar. Projektet är också en fantastisk fortbildning för oss lärare som får ta del av undervisningsmaterial men inte minst de erfarenhetsutbyte vi gör som är ovärderliga."*
Svensklærer Marina Roslund, deltagende samtlige år

- *De [eleverne] har fået en anden respekt over for hinanden, da de lærer hinanden bedre at kende, og de er alle i samme båd. Det giver dem også en styrke i forhold til at stå overfor andre mennesker og skulle tale og komme ud over scenen. De lærer at takle deres nervøsitet og det kan de bruge i eksamenssammenhæng og i mange andre situationer.*

Det har motiveret eleverne, at ét af kravene til talerne var, at det skulle være en autentisk stemme, altså noget de personligt mente og havde på hjerte. Alle tog opgaven meget alvorligt og var meget engagerede. Samtidig mærkede jeg, at der i klasserummet opstod en enorm respekt over for hinanden som følge af det personlige engagement, der individuelt var lagt i den enkelte tale.

Jeg ser mine elever i en anden situation end til daglig, og det er vigtigt som lærer at høre, hvad eleverne brænder for. Det kan vi som lærere lære en masse af, så det er så vigtigt at give de unge en stemme, der bliver hørt. Jeg synes det er væsentligt i vores samfund i dag, også som led i en demokratisk dannelsesproces, at vi giver de unge mennesker en platform, hvor de kan udtrykke deres holdninger og komme til orde.

Dansklærer og forperson for Dansklærerforeningen, Lotte Prætorius, 2025